

Ženski potpis na novoj glazbi (2. dio) – vrijeme punka i novog vala

28/09/2022 — Ilko Čulić

Punk i novi val u početku nisu imali baš puno žena na istaknutim položajima, ali ipak ih je bilo dovoljno da se svim zainteresiranim curama prenese poruka kako se mogu ravnopravno uključiti u igru.

Share 19

Like 19

PATTI SMITH SNIMLJENA 1978. (FOTO: KLAUS HILTSCHER / WIKIPEDIA)

Najprepoznatljivije žensko lice novovalne epohe bila je **Debbie Harry**, s partnerom **Chrisom Steinom** okosnica autorskog tima grupe **Blondie**.

Njena sugrađanka **Patti Smith**, koja je prije pisala tekstove za kulturni heavy metal bend **Blue Oyster Cult**, izdvojila se iz njujorške punk škvadre kao nenadmašna kantautorica. Treću nezaobilaznu Amerikanku **Chrissie Hynde** punk je zatekao u Londonu, gdje je pokrenula **The Pretenders**. Debbie, Patti i Chrissie bile su ponešto starije od većine punkera iz 1977., pridružene novom pokretu kao bivše hipi cure. Za njima su pošle zaigrane tinejdžerice kojima je punk omogućio da upadnu na scenu ravno iz školskih klupa.

Na Zapadnoj obali je mlada ženska glam rock bend **The Runaways** predvođen **Joan Jett** među prvima je krenuo u veliku punk avanturu. U Londonu je **Siouxsie Sioux** s devetnaest predvodila **The Banshees**, dok je neponovljiva **Ari Up** s nepunih petnaest stala za mikrofon u najvažnijem engleskom ženskom punk bendu **The Slits**, trajno zapamćenom po antologijskom albumu „Cut“.

BLONDIE SNIMLJENI 1977. (FOTO: WIKIPEDIA)

Kod nas je opet išlo sporije, pa je značajan udjel u raspodjeli novovalnih tantijema dobila jedino **Marina Tucaković** kao autorica stihova za hitove grupe **Zana**. Na klupskim pozornicama najprije smo čuli i vidjeli **Marinu Vulić**, prvu basisticu **Električnog orgazma**. **Vim Kola** zapjevala je u drugoj postavi **Parafa**, **Margita Stefanović** zavrivala je synth s **Katarinom II**, **Jasmina Mitrušić** s novosadskom **Lunom**, a vrbovečka **Stidljiva ljubičica** imala je u postavi dvanaestogodišnju bubnjarku **Elviru Happ**, danas zagrebačku profesoricu udaraljki. Riječka **Xenia** snimila je intrigantan singl „Moja prijateljica“ koji je donio lezbijsku tematiku u domaću novovalnu pjesmaricu, ali je iza senzualne interpretacije **Vesne Vrandečić** ipak stajao muški potpis autora **Roberta Funčića**.

Ranih 1980-ih pojavile su se prve ženske punk grupe novosadske **Boye** i ljubljanske **Tožibabe** koje su od samog starta dobro prolazile kod publike, ali su im se neshvatljivo presporo otvarala vrata diskografskih kuća. Tožibabe su tek 1986. uspjele objaviti prvi i jedini EP „Dežeja“. Boye su opasno zapele u pregovorima s Jugotonom koji je tražio komercijalniji materijal pa je njihov debi album „Dosta! Dosta! Dosta!“, beskompromisan feministički manifest provučen kroz Kojinu sirovu produkciju, objavljen tek 1988. na PGP RTB-u.

MARGITA STEFANOVIĆ NA NASLOVNICI ALBUMA 'LJUBAV' EKV-A (1987.)

Bolju priliku u Jugotonu dobile su opatijske cure **Cacadou Look** predstavljene 1987. albumom „Tko mari za čari“ koji je zvučao kao promišljen odgovor na planetarni power pop fenomen **The Bangles**. Producirali su ih **Husein Hasanefendić** i **Tomo In Der Mühlen**, a autorski pojačao **Vlada Divljan**. S ambicioznom idejom o proboju na anglo tržište za drugi

album „Uspavanka za Zoroa“ bio je angažiran producent Ted Hayton iz tabora Art of Noise. Cacadou Look rasformiran je ratne 1991, cure su otišle za Nizozemsku, a Hrvatska je zadugo ostala bez jakog ženskog benda.

Kratkotrajna i daleko manje uspješna zamjena bila je zagrebačka metal petorka **Maxmett**, s **Tinom Rupčić** na vokalu i **Katarinom Peović** na gitari. Do kraja 1990-ih kod nas je zabilježen samo jedan odjek globalnog riot grrrl trenda i to u demo snimkama zagrebačkog DIY punk benda **Schizoid Wicklers**. Pokojna **Vida Borš** i njene cure potpisale su za Dallas i snimile efektan jingle za TV emisiju Parlaonica, ali to je bilo sve od Wicklersica.

CACADOU LOOK

CACADOU LOOK 'TKO MARI ZA ČARI'

U to doba zapaženije nove ženske uloge mogle su se odigrati samo u Cro dance trashu. Na koncertima Fiju Briju koji su do konca 1990-ih bili pravo mjerilo alter rokerskog uspjeha nastupala je isključivo muška ekipa. Nigdje nije bilo mjesta za hrvatsku PJ Harvey ili The Breeders, dok je megapopularnu **Alanis Morissette** pokušavala odglumiti **Severina**. U takvom okruženju čak ni vrsna jazz kantautorica **Tamara Obrovac** nije uspjela biti primjećena s debi albumom „Triade“.

Tek nakon prisjećanja čega sve nije bilo 1990-ih moguće je rastumačiti koliko su velike i dalekosežne promjene u hrvatsku glazbu kasnije unijele **Punčke** i **Žen** ili **Sara Renar** i **Lovely Quinces**.

Nastavlja se...

Ženski potpis na novoj glazbi (1. dio)

'Muzika će možda biti njegova profesija, dok za tebe može i mora biti samo ukras'...

 ravnododna

**Tekst je potpomognut sredstvima natječaja "Poticanje novinarske izvrsnosti" Agencije za elektroničke medije.*